

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

**ПРОГРАМИ З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ
ДЛЯ 5-10 КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

«ТЕАТРАЛЬНА ЛОГОРИТМІКА»

Автори:

Папета Оксана Василівна – керівник театральної студії «Майстерня радості», арт-терапевт.
Іванченко Світлана Василівна – вчитель-дефектолог, вчитель музики експериментальних класів спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату № 26.

Укладач:

Гладченко Ірина Вікторівна, канд. пед. наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

«Схвалено для використання в освітньому процесі» (протокол № 4 засідання комісії зі спеціальної педагогіки від 17.08.2022, зареєстровано в Каталозі навчальної літератури та навчальних програм за № 6.0052-2022)

Київ - 2022

Пояснювальна записка

Кожен період розвитку дитини є основою для наступного й відрізняється провідними реакціями та змінами. У діяльності старшого школяра сучасного спеціального загальноосвітнього навчального закладу значна увага відводиться розвитку особистості учня, його творчій діяльності, моральному досвіду. Учні з порушеннями інтелектуального розвитку (далі ППР) часто перебувають у «полоні емоцій», оскільки не здатні керувати своїми почуттями, що може призводити до імпульсивності поведінки, ускладнень під час спілкування з однокласниками, педагогами та батьками. Поступово у школяра формується здатність усвідомлювати і контролювати свої переживання, емоції, почуття, фобії, розуміти свій емоційний стан та інших людей, розвивається довільність поведінки. Під довільною поведінкою розуміється свідомо контрольована цілеспрямована поведінка, тобто здійснюється у відповідності до мети, наміру, почуття стають стійкішими і глибшими.

Виховні можливості театралізованої діяльності широкі. Беручи участь у ній, учні знайомляться з навколишнім світом у всьому його різноманітті через образи, фарби, звуки, а вміло поставлені питання змушують їх думати, аналізувати, робити висновки і узагальнення. З розумовим розвитком тісно пов'язана виразність реплік персонажів, непомітно активізується словник дитини, удосконалюється звукова культура її мови, її інтонаційний лад. Виконувана роль, вимовлені репліки ставлять учня перед необхідністю ясно, чітко, зрозуміло висловлюватися. У нього поліпшується мова, її граматичний лад.

Можна стверджувати, що театралізована діяльність є джерелом розвитку почуттів, глибоких переживань, відкриттів дитини, залучає її до духовних цінностей. Це – конкретний, зримий результат. Але не менш важливо, театралізовані заняття розвивають емоційну сферу дитини, примушують її співчувати персонажам, співпереживати подіям, які розігруються.

Театралізована діяльність дозволяє учневі вирішувати багато проблемних ситуацій опосередкованих від особи будь-якого персонажа. Це допомагає долати боязкість, невпевненість у собі, сором'язливість.

Важливе значення для організації театралізованої діяльності учнів та керівництва нею має визначення змісту, функціонального призначення, специфіки мовленнєвих завдань.

Театральна логоритміка охоплює такі поняття, як: театр та ритміка.

Те́атр (від грец. θέατρον – місце видовища) – вид сценічного мистецтва, що відображає життя в сценічній дії, яку виконують актори перед глядачами, а також установа, що здійснює сценічні вистави певним колективом артистів і приміщення, будинок, у якому відбуваються вистави.

Однією з важливих складових театралізованої діяльності є театралізована гра. В багатьох дослідженнях театралізовані ігри класифікуються по способу реалізації сюжету:

1. Непредметні ігри (ігри-драматизації), в яких діти самі знаходяться в образі діючої особи і виконують взяті на себе роль.
2. Предметні ігри (ігри-інсценізації), в яких діючими особами є визначені предмети (іграшки, ляльки лялькового настільного театру, пальчикового театру тощо).

У педагогіці *ритміка* (від гр. – рівномірний, що відноситься до ритму) – це система фізичних вправ під музику, побудованих на зв'язку рухів із музикою.

Саме слово «логоритміка» складається з двох частин: «лого» – термін грецького походження, що в перекладі означає «виховання правильного мовлення», та «ритміка» – термін також грецького походження й означає «рівномірний,

помірний». Як зазначає Л. Волкова, у логопедії «логопедична ритміка» розуміється як система фізичних вправ, побудована на зв'язку слова, рухів, музики. Вона поєднана з музичним вихованням – із методикою музичного виховання, методикою музично-ритмічного виховання, черпає деякі дані з теорії музики, теорії танцю, історії музичного виховання. В основі ритміки лежить поняття ритмічного почуття, властиве майже кожній людині. У ритміці музика й рухи нерозривно пов'язані, тому що ритм – це часова характеристика музичного твору, що створює ілюзію розвитку й руху.

Театральна логоритміка вирішує корекційні, освітні, виховні й розвивальні завдання.

- **Корекційні:** логоритмічні заняття сприяють зміцненню кістково-м'язового апарату, розвивають дихання, моторику (загальну, дрібну, мімічну), виховують правильну поставу, ходу, грацію рухів.
- **Освітні:** в осіб із вадами мовленнєвої сфери формуються рухові навички і вміння в колективі, просторові (оптико-просторові) уявлення, вміння зосередити увагу (слухову, зорову, тактильно-вібраційну), довільно переміщуватися в просторі відносно інших людей і предметів, розвиваються слухова і зорова пам'ять, сила, спритність, координація рухів, рухова реакція на звуковий і зоровий подразник, витривалість, гальмівна діяльність, вміння переключитися з однієї діяльності на іншу. Також застосовуються теоретичні знання з ритміки, музичної культури.
- **Виховні:** заняття сприяють розумовому, моральному, естетичному, трудовому вихованню, розвивають художньо-творчі здібності, відчуття, смаки, а також морально-вольові якості – почуття колективізму, дисциплінованості тощо.
- **Розвиткові:** учні, які відвідують заняття з театральної логоритміки, вчать володіти своїми емоціями, поведінкою; мають чітке уявлення про театр, його види, про ритм, музику; вчать правильної чіткої вимови звуків, слів, реплік; учні стають більш впевненими в собі, приміряючи на себе різні ролі улюблених героїв казок.

Отже, **театральна логоритміка** – одна із форм своєрідної терапії на основі використання зв'язку слова, музики, руху, образу, засіб впливу в комплексі методик навчання, виховання й лікування, що дозволяє прискорити процес усунення мовленнєвих труднощів, стабілізація емоційного стану дитини та сприяє її соціалізації.

До основних понять, якими оперує театральна логоритміка, належать: рух, рухове вміння, руховий навик, психомоторний розвиток, ритм, ритміка, музичний ритм, музично-ритмічне почуття, музично-ритмічне виховання, рухливі ігри, кінезотерапія, лікувальна ритміка, власне логопедична ритміка. Розглянемо їх.

Рух – основа життя, основна біологічна риса, якість, поняття живої матерії, основний механізм урівноваження в системі «організм – довкілля». Саме за допомогою руху організм людини органічно входить у середовище, пристосовується до нього, розвивається і вдосконалюється сам.

Рухове вміння – це міра оволодіння технікою дії, яка вирізняється підвищеною концентрацією уваги на складових частинах руху та способах вирішення рухового завдання.

Руховий навик – така міра оволодіння технікою руху, за якої управління рухами проходить автоматично, а дії, рухи вирізняються підвищеною точністю й надійністю. Головним є те, що формування рухового навичу є процесом утворення динамічного стереотипу при взаємодії першої і другої сигнальних систем, із перевагою останньої.

Психомоторний розвиток має тісний зв'язок із власне моторним розвитком. Цей зв'язок досить міцний. Психічні порушення створюють численні й різноманітні взаємозв'язки з руховими порушеннями. При порушенні психомоторного розвитку відбувається неповний або неправильний аналіз відчуттів. Психомоторний розвиток починається з неусвідомленої маніпуляції з предметами і продовжується до розумної, усвідомленої діяльності, яка розуміється як ціле направлене й заплановане сприйняття й перетворення дійсності за допомогою дій і рухів. У свідомість включається друга сигнальна система, яка вдосконалює діяльність і розвиток дитини.

Про значення ритмічного й логоритмічного впливу говорили й писали багато дослідників, учених. В. Бехтерев вважав, що завдяки цьому впливу виявляються ритмічні рефлекси, організм дитини пристосовується реагувати на певні подразники (слухові, зорові), установлюється рівновага в діяльності нервової системи, втихомирює занадто збуджених і розгальмовує уповільнених, загальмованих, урегульовуються неправильні й зайві рухи. В. Гіляровський визначав позитивний вплив на загальний тонус, моторику, настрій, сприяння тренуванню рухливості нервових процесів ЦНС, активізацію кори головного мозку.

Навчальна Програма «Театральна логоритміка» розрахована на роботу з учнями 5-10 класів в спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку

Методика організації театральної логоритмічної роботи для дітей з ПР

На думку Г. Волкової, основу методики логоритмічного навчання та виховання становить наслідування дій вчителя й учнів, що правильно виконують завдання. Колективні методи поєднуються з індивідуальним підходом до учнів: перевірка виконання завдання в кожного учня, у невеликої групи та ін. Педагог може використовувати різні прийоми: показ руху, словесні інструкції, пояснення, образну розповідь, виконання руху разом із учнем, повторення з ним потрібного слова, фрази; при цьому застосовуються слова-заохочення.

Напрями і зміст театральної логоритмічної роботи

Завдяки великому досвіду наукової та практичної роботи Г. Волкової ми маємо методику впливу засобами логопедичної ритміки яка знайшла широке застосування в роботі з дітьми, що мають порушення мови й інтелектуального розвитку.

Г. Волкова розрізняє тематичні й комплексні логоритмічні заняття.

У *тематичних* заняттях види музичної, рухової й мовленнєвої діяльності об'єднані яким-небудь чином (темою, предметом, лялькою тощо).

У *комплексні* заняття музична діяльність поєднується з мовленнєвою й образотворчою, відбувається чергування (наприклад, знайомляться з лялькою, розглядають, виконують рухи персонажа, а потім малюють під музику або співають разом з педагогом).

Оскільки учням з ППР важливий візуальний та музичний супровід, на уроках ми можемо використовувати наочність, ляльки та різні технічні засоби для ефективного навчання, а це: діапроектор, кінопроектор, магнітофон, відеоманітофон, радіоприймач тощо.

Заняття проходять один раз на тиждень. Для учнів 5-10 класів рекомендована тривалість заняття – 45 хвилин. Оптимальна кількість в групі – до 15 учнів. На занятті обов'язково має бути присутній вихователь (асистент), який підтримує, заохочує, допомагає учневі (учням), у яких виникають складнощі у вправах.

Враховуючи швидку стомлюваність дітей і погану концентрацію їхньої уваги, доцільно застосовувати зміну видів діяльності, саме тому кожне заняття поєднує різні види роботи.

Метою Програми є:

- формування і розвиток в учнів довільної уваги, пам'яті, творчих здібностей;
- розкриття і формування розвиненої гармонійної особистості учнів, розвиток музично-мовленнєвих здібностей; подолання мовленнєвого труднощів шляхом розвитку немовленнєвих і мовленнєвих психічних функцій дитини через музику і рух;
- адаптація учня до умов зовнішнього і внутрішнього довкілля.

Програма включає в себе комплекс вправ, завдань, пісень, лічилок, чистомовок, загадок, приказок, прислів'їв, віршів, оповідань, казок тощо, які спрямовані на розвиток творчих здібностей, самопізнання та самовираз особистості, а також може використовуватись для естетично-художнього виховання дитини.

Змістове наповнення Програми передбачає формування в учнів світоглядних, ціннісно-орієнтаційних, навчально-пізнавальних, творчо-діяльнісних, комунікативних компетентностей, що досягається через сприймання та інтерпретацію творів народного і професійного театрального мистецтва, оволодіння досвідом художньо-практичної діяльності, розвиток творчих здібностей, потреби в міжособистісному спілкуванні та спілкуванні з творами музичного мистецтва.

До дібраного змісту Програми навчання театральної логоритміки подаються державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів з ППР, а саме: їхні навчальні досягнення, тобто ті знання та уміння, якими вони мають опанувати в результаті засвоєння навчального матеріалу.

Характеристика структури навчальної Програми

Програма враховує вікові психолого-фізіологічні особливості розвитку дітей з ППР середнього та старшого шкільного віку, фундаментом чого є усвідомлення педагогом потреби додаткових занять для поступового виведення таких учнів у суспільні відносини через світ театру й гри.

Програма дає змогу об'єднувати різні види театральної та музичної діяльності (сприймання музики, інсценування пісень, ритмічна й пластична імпровізація) в межах проведення одного уроку.

Принципи, на яких побудовано Програму:

- особистісна спрямованість;
- доступність;
- науковість;

- інтеграція змісту й організації діяльності;
- відповідність завданням сучасної шкільної освіти.

Зміст і послідовність тем визначаються необхідністю розвитку у дітей здатності до співпереживання тих почуттів і станів, що виражає художній твір. Уміннями сприймати, аналізувати і виконувати роль в п'єсі діти оволодівають у тісному зв'язку із засвоєнням конкретної теми.

Для дітей з важкими та комплексними порушеннями розвитку зміст навчання добирається індивідуально.

Основні напрями розвивальної роботи вчителя відображені у третій колонці програми і передбачають пізнавальний, мовленнєвий, сенсомоторний та особистісний розвиток учня у процесі вивчення розділів і тем. У процесі засвоєння навчального матеріалу передбачається максимально можливе формування визначених умінь, враховуючи особливості та можливості розвитку учнів. Всі напрями корекційно-розвивальної роботи взаємопов'язані та взаємообумовлені.

Програма передбачає свободу творчості вчителя й можливості вибору сучасних педагогічних методик. Тому у варіативних авторських концепціях назви навчальних тем, порядок та обсяг їх подання можуть бути іншими (за умови відповідності Державному стандарту освіти).

Мета Програми концентрується в **основних завданнях**, спрямованих на формування загального естетичного розвитку дітей:

- формування в учнів почуття прекрасного, доброго, що є у художніх творах, засвоєння ними початкових знань про особливості художньо-образної мови;
- розвиток чуттєво-емоційного сприйняття навколишнього світу крізь призму театрального мистецтва, прилучення учнів до животворного джерела людських почуттів і переживань, втілених у казках, піснях, байках;
- збагачення емоційно-естетичного досвіду учнів, підведення їх до досягнення художньо-образної суті театального

мистецтва в його найпростіших втіленнях;

- сприяння розвитку образного мислення, уяви, загальних та музичних здібностей учнів;
- формування здатності до різних видів активної музично-творчої театральної діяльності, опанування елементарними практичними вміннями та навичками;
- ознайомити з театром як видом мистецтва, визначити зв'язок і користь аналізу доквілля через призму театральної сцени;
- через ігрові та тренінгові вправи (методики арт-терапії) допомогти **позбавитися** від зайвих психологічних затисків і комплексів; вчитись себе опановувати, керувати своєю поведінкою.
- формування універсальних (духовних, моральних, громадянських, естетичних) якостей творчої особистості;
- виховання ціннісного ставлення до театрального мистецтва.

Крім того, вчити дітей з особливими потребами:

- практично використовувати пам'ять фізичних дій, емоційну пам'ять та увагу;
- направляти свою фантазію згідно завдання, образно мислити;
- концентрувати увагу;
- долати внутрішній конфлікт «актор-глядач», відчувати сценічний простір;
- володіти елементарними акторськими навичками;
- працювати в складі творчих груп, бути відповідальним перед колективом;
- адекватно реагувати на зовнішні подразники, а також позбавитися від сором'язливості, набути відкритості та бережливо ставитися до навколишнього світу.

Програма має такі основні завдання:

1. Ознайомити з театром як видом мистецтва. Визначити зв'язок і користь аналізу навколишнього світу через призму театральної сцени.

Розповісти:

- Про історію театру, від народження до нині;
- що таке театр і його різновиди;
- зв'язок театру з життям;
- хто працює в театрі;
- відмінність театру від інших видів мистецтв.

2. Через ігрові та тренінгові вправи (методики арт-терапії) допомогти ***позбавитися*** від зайвих психологічних затисків і комплексів. Вчитись себе опановувати, керувати своєю поведінкою.

3. Через вправи з області акторської майстерності ***навчити:***

- концентрувати увагу;
- керувати фантазією;
- оволодіти образним баченням;
- володіти своїм психофізичним станом.

4. У теоретичній частині курсу театральної майстерні ***розширити поняття:***

- про техніку сцени;
- про оформлення сцени;

- про норми поведінки на сцені і в залі для глядачів;
- про етюди і його різновиди;
- що таке сюжет і його структура;
- що таке конфлікт та інше.

5. Через роботу у формі *творчої майстерні* та *творчої лабораторії* розвивати:

- логічне мислення;
- здатність визначати мораль, основну думку;
- здатність адекватної реакції на запропоновані обставини;
- образне бачення;
- імпровізацію.

6. Через роботу під час постановки *розвивати:*

- почуття відповідальності;
- почуття колективу;
- комунікабельність;
- дисциплінованість;
- художній смак;
- працьовитість та активність.

Структура театральних логоритмічних занять передбачає таку послідовність:

1. **Пролог** – створення безпечного простору, атмосфери доброзичливості, довіри, встановлення контакту: учитель (ведучий) – учень (глядач або герой, учасник дії, актор) та учень – учень (глядач – актор чи актор – актор) узгодження правил та послідовності заняття.

2. **Розминка.** Підготовка до мовленнєвого та моторного навантаження. Вступні вправи на орієнтацію в просторі та формування просторових уявлень. Початок подорожі в казку, розгорнення теми заняття.

3. Вироблення **сценічного мовлення** (від логопедичних вправ до постановки голосу):

- зарядка для обличчя;
- вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання;
- артикуляційні вправи;
- чистомовки;
- скоромовки.

4. Ритмічні вправи з елементами **сценічного руху**, ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:

- ритмічно-рухові вправи;
- елементи танцювальних рухів;
- вправи з шумовими (музичними) інструментами;
- спів пісень;
- ігри під музику та слухання музики.

5. Ігрова діяльність з вироблення **акторської майстерності** складається з вправ, які стимулюють розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи.

- Кінезіологічні вправи.
- Пальчиковий театр.
- Вірші руками.
- Рухова драматизація.
- Ігрова діяльність.
- Психогімнастика – від етюдів знайомства з емоціями до сюжетних етюдів.
- Імпровізація казки.
- Робота від етюду до постановки спочатку концертного номера, потім вистави.

6. **Вправи на зняття емоційної та м'язової напруги.** Схвалення вчителем дітей. Перевтілення, повернення. Вдячність героя (ляльки) дітям і дітей – вчителю.

7. **Підсумкова робота:** повторення, що вчили на занятті (під час подорожі). Фіксація результатів.

Така послідовність завдань дозволяє забезпечити динаміку заняття з кульмінацією на театральних вправах і безпечним виходом та фіксацією результатів в фіналі заняття, також враховує чергування фізичного та психологічного навантаження.

Очікувані досягнення розвитку під час опанування Програми учнями старшої школи

У п'ятий рік навчання (5-й клас) учні продовжують вчитися розігрувати тексти малих фольклорних жанрів, імітувати рухи та звуконаслідувати тваринам (звуки, жести), вчать співпереживати героям дійства, намагаються перевтілитися в ігрову роль.

Під час шостого та сьомого років навчання (6-7 клас) учні вчать та повинні вміти інтонувати мову казкових героїв в діалогах, імітувати жести, рухи, міміку з елементами імпровізації, розігрувати зміст віршів, пісень; учні залучаються до сюжетно-рольових ігор за народними казками, оповіданнями з творчою імпровізацією сюжету, а також виконують певні ролі у драматизації разом з дорослими (вчителем або асистентом) та з іншими учнями, вчать володіти ляльками. Проявляють інтерес до театральної діяльності з іншими дітьми, емоційно відгукується на сюжет вистави, висловлюють власні судження щодо поведінки героя, під час передачі образу використовують засоби інтонаційної виразності, беруть участь у створенні та підготовці костюмів та декорацій.

На восьмому-десятому роках навчання (8-10 класи), учні поглиблюють і вдосконалюють свої знання та демонструють їх на сцені, вдало передаючи рольову поведінку, доречно імітуючи рухи, жести персонажів, вміють відтворювати позитивних та негативних персонажів, зважають на інтереси інших учасників дійства, вдало передають характерні риси персонажів, можуть поділитися враженнями від вистави, а також можуть описати характер героя та винести власне судження стосовно його вчинків, проявляють вигадку передаючи образ персонажа, діють в ігрових ситуаціях відповідно до змісту.

Основним видом контролю на всіх етапах навчання є показ вистави (5-10 класи). Для учнів старших класів характерний досить високий рівень театральної майстерності. Учні без труднощів входять в образ героя, імітують його голос, жести, рухи, емоційний стан.

Отже, щоб належним чином розвивати навички театрального мистецтва в учнів старших класів, слід акцентувати увагу на наступному:

- продовжувати вчити дітей інтонувати речення, визначати головних героїв і читати казку, оповідання, байку в особах;
- продовжувати вчити інсценувати літературні (художні, фольклорні) твори;
- навчити відтворювати казкових персонажів за допомогою рухів, жестів, міміки;
- розвивати акторські здібності учнів, творчу фантазію;
- виховувати любов до рідного слова, театру, підтримувати пізнавальний інтерес.

Учні повинні вміти:

- розігрувати нескладні подання по знайомих літературних сюжетах, використовуючи виразні засоби (міміку, інтонацію, жести);
- з цікавістю виготовляти та використовувати театралізовані образні іграшки з різних матеріалів;
- відчувати і розуміти емоційний стан героїв, вступати в рольову взаємодію з іншими персонажами;
- виступати перед однокласниками, учнями молодшого і старшого шкільного віку, іншою аудиторією;
- прагнути до того, щоб навички, отримані в театралізованих іграх, учні змогли використовувати в повсякденному житті.

Повинні знати:

- деякі види театрів;
- деякі прийоми маніпуляції, що застосовуються в знайомих видах театрів: гумової, пластмасової, м'якої іграшки (ляльковий), настільному, конусної іграшки.

Повинні мати уявлення:

- про театр, театральну культуру;
- ролі артистів, ляльок;
- про сценічні етюди та їх типи і види;
- про правила поведінки в театрі.

Успіх роботи вчителя залежить від якості підготовки до кожного заняття, від систематичної та копіткої праці над підвищенням свого педагогічного і художнього рівня, а також загальної культури.

Диференціація змісту Програми

Зміст Програми зосереджений на роботі з дітьми з особливими освітніми потребами різних нозологій і спрямований на розвиток творчих та пізнавальних процесів дитини.

Зміст і послідовність тем визначаються необхідністю розвитку в учнів здатності до співпереживання тих почуттів і станів, що виражає художній твір.

У процесі засвоєння навчального матеріалу передбачається максимально можливе формування визначених умінь з урахуванням особливостей та можливостей розвитку учнів. Всі напрями розвивальної роботи взаємопов'язані та взаємообумовлені.

Художньо-естетичний розвиток дитини забезпечується в образотворчій, музичній та театралізованій діяльності.

Театралізована діяльність:

- ознайомити з поняттями: «театр», «актор», «глядач», «режисер», «сценарій», «роль», «декорація»;
- використовувати музично-пісенний та пластично-танцювальний досвід у театралізації різних творів літературних жанрів, володіти пластикою, мімікою, жестами;
- формувати художньо-мовленнєві виконавчі вміння, розвивати здібності до творчого перевтілення у сценічний образ, театралізувати твори за допомогою різних видів театру: настільного, пальчикового, лялькового, драматичного тощо.

Театральна логоритміка (5 клас)

Завдання: Вчити учнів за допомогою вчителя та самостійно розігрувати тексти малих фольклорних жанрів: закличок, колядок, щедрівок, приказок, віршів, пісень; промовляти слова поєднуючи мовленнєві й немовленнєві засоби виразності (жести, рухи, міміку); імітувати рухи та звуконаслідування тварин. Залучати учнів до театралізованих ігор та ігор-драматизацій за змістом легких і добре знайомих казок. Емоційно позитивно реагувати на розігрування драматизацій та перегляд мультфільмів, фільмів-казок.

- Навчити учнів передавати рухи та дії героїв відповідно до змісту казки, вірша, пісні, повторювати дії спочатку за вчителем, а згодом самостійно.
- Навчити наслідувати голоси птахів і тварин, передавати їх рухи: пташка – літає, зайчик – стрибає тощо.
- Формувати вміння передавати свої почуття емоціями, жестами, пластикою, словами.
- Формувати позитивну реакцію на театралізоване дійство, емоційний відгук, бажання займатися театралізацією.
- Вчити співпереживати героям дійства.
- Вчити адекватно реагувати на використання костюмів, масок, ляльок та потрібних атрибутів.

Очікуваний результат:

- супроводжує рухами текст театралізованого дійства, імітує рухи і голос тварин;
- розуміє позитивні та негативні вчинки персонажів, відповідно реагує на них;
- сприймає театралізовані вистави, намагається передати елементарні емоційні стани персонажів;
- веде короткий діалог або виконує дію на слова автора;
- використовує іграшку як персонаж, або за допомогою дорослого (асистента);
- намагається по-своєму показати того чи іншого персонажа;
- подобається одягати та грати в сценічному костюмі;
- намагається перевтілитися в ігрову роль.

Зміст вправ, ігор, репертуар:

Вправи з емоційним змістом: «Зайчик злякався лисичку», «Вовк зустрів Червону Шапочку», «Лисичка і Півник», «Вітерець ласкавий, вітерець сердитий», «Впізнай настрій» та ін.

Вправи на розвиток уваги та уяви: «Що звучить?», «Знайди річ за кольором», «Що зникло?», «Четвертий зайвий».

Створення образно-емоційних етюдів за оповіданнями В. Сухомлинського «Хризантема та Цибулина», «Осінь принесла золоті стрічки», «Їжачок готується до зими» тощо.

Інсценізація пальчикового театру та показ казок, драматизація знайомих творів усної народної творчості: «Ходить гарбуз по городу» (укр. народна пісня), «Зайчик і Лисичка» (українська народна пісня-гра); казки «Колобок», «Ріпка» та ін.

Перегляд казок-мультфільмів «Ходить гарбуз по городу», «Ріпка», «Колобок», їх інсценізація різними видами театру.

Театральна логоритміка (6 клас)

Завдання: Продовжувати залучати дітей до ігор-драматизацій за змістом знайомих казок, як у музичному супроводі, так і без нього. Стежити, щоб учні намагались інтонувати мову казкових героїв у діалогах та імітували жести, рухи, міміку з елементами імпровізації. Вчити розігрувати зміст віршів, пісень, залучати до сюжетно-рольових ігор за уривками казок, оповідань з творчою імпровізацією сюжету. Учні виконують певні ролі у драматизаціях разом з дорослими (вчителем та асистентами) та з іншими учнями, а також вчать володіти ляльками.

- Розвивати вміння стежити за розвитком подій у казці, оповіданні, вірші, виставі.
- Вчити відгукуватися на події, що відбуваються у театралізованому дійстві, реагувати на вчинки героїв, співпереживати героям.
- Вчити розповідати про свої враження від перегляду вистави, вдавати героя, який привернув увагу.
- Формувати сприйняття художніх творів, музики.
- Розвивати вміння наслідувати мовленнєву інтонацію вчителя, рухатися під музику, співати.
- Заохочувати до активної участі в показах театралізованих дійств.
- Формувати вміння виконувати певні ролі не тільки в співпраці з дорослим (вчителем, асистентом), але й з іншими учнями.
- Залучати до використання замість персонажів іграшки (ляльки), виконувати замість них ролі, оживляючи їх.
- Вчити збагачувати роль з допомогою рухів, жестів, міміки. Розвивати вміння користуватися засобами інтонаційної виразності (сила голосу, тембр).
- Ознайомлювати з різними видами театру.

Очікуваний результат:

- Намагається в рухах передати прості образно-виразні дії того чи іншого персонажа, повторює ці рухи з іграшкою;
- дає змогу іншим учням зіграти свою роль;
- проявляє інтерес до театральної діяльності з іншими дітьми;
- емоційно відгукується на сюжет вистави;
- висловлює власні судження щодо поведінки героя;
- під час передачі образу використовує засоби інтонаційної виразності;
- бере участь у створенні та підготовці костюмів та декорацій;
- робить спроби проявити творчість під час перевтілення в ігрову роль.

Зміст вправ, ігор, репертуар:

«Чарівні слова», «Що таке добре, а що погано», «Покажи героя, а ми відгадаємо».

Вправи на розвиток міміки та пантоміміки: «Посмішка – п'ятачок», «Чупа-чупс», «Голочка», «Футбол» тощо.

Рухливі хвилинки: «Сірий котик міцно спав», «У володарки зими трішечки замерзли ми», «Осінні листочки» та ін.

Емоційні етюди: «Зайчик дражнить ведмедика», «Зайчик і Лисичка», «Зайчик і Вовк», «Пташка і кицька».

Пальчиковий та ляльковий театр: «Коза-дереза», «Лисиця і Журавель».

Драматизація на сюжети українських народних пісень: «Два півники», «Зайчик і Лисичка».

Вистава за українською народною казкою «Колосок».

Театральна логоритміка (7 клас)

Завдання: Драматизувати з учнями нові для них казки більш складного змісту в музичному супроводі. Стимулювати до самостійних ігор-драматизацій за змістом знайомих художніх творів, казок (імпровізувати). Спонукаати дітей до вдалої заміни авторських слів своїми словами, інтонаційно виразно передавати діалоги, виразні рухи героїв.

Продовжувати вчити розігрувати зміст віршів, пісень, епізодів знайомих казок, оповідань, творчо імпровізувати їхній зміст у сюжетно-рольових іграх. Брати участь в шкільних заходах з інсценізаціями та окремими номерами.

- Розвивати вміння виконувати ролі під час спільної з вчителем театральної діяльності, під час ігор з іншими учнями та під час самостійної гри з партнерами – іграшками.
- Вчити розігрувати твори усної народної творчості, розуміти особливості казки (герої та предмети оживають).
- Спонукаати до розігрування побутових сценок, використовуючи особистий життєвий досвід.
- Розвивати стійку увагу під час перегляду театралізованого дійства, уміння стежити за сюжетом.
- Продовжувати формувати вміння емоційно відгукуватися на виставу, співчувати героям, реагувати на їхні вчинки.
- Вчити розуміти мораль твору, передавати роль із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами.
- Залучати до виготовлення костюмів та декорацій.
- Продовжувати ознайомлення з театром та з назвами професій людей, які працюють у театрі.

Очікуваний результат:

- вдало передає рольову поведінку;
- доречно імітує рухи, жести персонажів;

- вмiє вiдтворювати позитивних та негативних персонажiв;
- зважає на iнтереси iнших учасникiв дiйства;
- вдало передає характернi риси персонажiв;
- може подiлитися враженнями вiд вистави;
- може описати характер героя його вчинки, має своє ставлення;
- проявляє вигадку передаючи образ персонажа;
- дiє в iгровiй ситуацiях вiдповiдно до змiсту.

Змiст вправ, iгор, репертуар:

«Що звучить?», «Скажи швидко (повiльно)», «Тихо-голосно», «Вiдгадай, кого показує твiй друг», «Покажи улюбленого персонажа», «Скажи фразу, як сорока (черепаха, мишка, ведмiдь, лисиця)».

Емоцiйний етюд: «Впiзнай настрiй», «Сонце i хмарка».

Гра-iмiтацiя: «Каса», «Гардероб», «У залi» тощо.

Драматизацiя на сюжети українських народних пiсень: «Грицю, Грицю, до роботи», «Косарi», «Сiяв мужик просо».

Театральнi казки: «Вовк i 7 козенят», «Кицькiн дiм» тощо.

Театральна логоритмика (8 клас)

Завдання: Драматизувати з учнями новi для них казки бiльш складного змiсту в музичному супроводi. Стимулювати до самостiйних iгор-драматизацiй за змiстом знайомих художнiх творiв, казок, кiнофiльмiв (iмпровiзувати). Спонукаати дiтей до вдалої заміни авторських слiв своїми словами, iнтонацiйно виразно передавати дiалоги, виразнi рухи героїв.

Продовжувати вчити розігрувати зміст віршів, пісень, епізодів знайомих казок, оповідань, творчо імпровізувати їхній зміст у сюжетно-рольових іграх. Брати участь в шкільних заходах з інсценізаціями та окремими номерами.

- Розвивати вміння виконувати ролі під час спільної з вчителем театральної діяльності, під час ігор з іншими учнями та під час самотійної гри з партнерами – іграшками.
- Вчити розігрувати твори усної народної творчості, розуміти особливості казки (герої та предмети оживають).
- Спонукаати до розігрування побутових сценок, використовуючи особистий життєвий досвід.
- Розвивати стійку увагу під час перегляду театралізованого дійства, уміння стежити за сюжетом.
- Продовжувати формувати вміння емоційно відгукуватися на виставу, співчувати героям, реагувати на їхні вчинки.
- Вчити розуміти мораль твору, передавати роль із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами;
- Залучати до виготовлення костюмів та декорацій;
- Продовжувати ознайомлення з театром та з назвами професій людей, які працюють у театрі.

Очікуваний результат:

- вдало передає рольову поведінку;
- доречно імітує рухи, жести персонажів;
- вміє відтворювати позитивних та негативних персонажів;
- зважає на інтереси інших учасників дійства;
- вдало передає характерні риси персонажів;
- може поділитися враженнями від вистави;
- може описати характер героя його вчинки, має своє ставлення;

- проявляє вигадку передаючи образ персонажа;
- діє в ігровій ситуаціях відповідно до змісту.

Зміст вправ, ігор, репертуар:

«Скажи швидко (повільно)», «Тихо-голосно», «Покажи улюбленого персонажа», «Скажи фразу, як сорока (черпаха, мишка, ведмідь, лисиця)», «Море хвилюється раз».

Емоційний етюд: «Впізнай настрій», «Сумна хмаринка», «Веселий метелик».

Гра-імітація: «Каса», «Гардероб», «У залі», «Актори і глядачі» тощо.

Пісні з імпровізацією рухами: на сл. Т.Г. Шевченка «Тече вода із-за гаю».

Вірші рухами: сл. Т.Г. Шевченка «Світає, край неба палає».

Театральні казки: «Гидке каченя» тощо.

Театральна логоритміка (9 клас)

Завдання: Підтримувати й розвивати у дітей бажання виступати та грати в театралізовані ігри. Продовжувати вчити учнів драматизувати зміст нових казок, оповідань, віршів, пісень, кінофільмів. Спільно з дорослими (вчителями, батьками) готувати костюми, декорації атрибути для виступів. Залучати дітей до участі в виставах та шкільних заходах, участі в сюжетно-рольових іграх на тему: «Професії людей, що працюють в театрі».

Спонукає до майстерності у передачі образу за допомогою засобів зовнішньої виразності: жестів (рухи рук), міміки (зміни виразу обличчя) та пантоміми (рухи всього тіла).

- Домагатися інтонаційної виразності, вчити змінювати силу голосу, висоту, темп мовлення (говорити повільно, як черепаха, та швидко, як сорока), тембр мовлення, його емоційне забарвлення (радісно, сумно, гнівно), ритм мовлення (повільно, мелодійно, уривчасто). Продовжувати розвивати дикцію.

- Розвивати творче ставлення до обраної ролі.
- Продовжувати ознайомлення з різними видами театрів, їх особливостями, призначенням, вчити керувати лялькою.
- Формувати розуміння змісту театралізованого дійства, образу персонажа.

Очікуваний результат:

- вправно і влучно передає образ героя, використовуючи жести, міміку, пантоміму;
- своєчасно вступає в дію;
- розрізняє добрі та погані вчинки, почуття персонажів, співвідносить їх з власними;
- намагається бути відповідальним, виконує доручені обов'язки;
- враховує вподобання інших членів театралізації;
- орієнтується в емоційних станах, проявляє себе чуйним глядачем;
- має розвинене сприйняття театралізованого дійства;
- обирає вірші, казки, ролі керуючись власними уподобаннями;
- усвідомлює відмінність між реальним і фантастичним.

Зміст вправ, ігор, репертуар:

«Уяви, що з'їв лимон (цукерку, перець), передай це мімікою», «Зачарована людина (відповідати лише жестами)», «Скарбничка почуттів (подив, страх, радість)», «Поламаний телевізор (без звуку або без зображення)», «Асоціація» (впізнати тварину за рухами).

Гра-імітація: «Каса», «Гардероб», «Актори і глядачі» тощо.

Пісні з імітацією рухів: українські народні пісні «Хліб та сіль», «Ой у лузі червона калина» та ін.

Музично-ритмічна імпровізація: Т.Г. Шевченко «Зоре моя вечірняя».

Різноманітні види театру. Постановка казки «Снігова Королева».

Театральна логоритміка (10 клас)

Завдання: Підтримувати й розвивати у дітей бажання виступати та грати в театралізовані ігри. Продовжувати вчити учнів драматизувати зміст нових казок, оповідань, віршів, пісень. Спільно з дорослими (вчителями, батьками) готувати костюми, декорації атрибути для виступів. Залучати дітей до участі в виставах та шкільних заходах, участі в сюжетно-рольових іграх на тему: «Професії людей, що працюють в театрі».

- Спонукає до майстерності у передачі образу за допомогою засобів зовнішньої виразності: жестів (рухи рук), міміки (зміни виразу обличчя) та пантоміми (рухи всього тіла).
- Домагатися інтонаційної виразності, вчити змінювати силу голосу, висоту, темп мовлення, тембр мовлення, його емоційне забарвлення (радісно, сумно, гнівно), ритм мовлення (повільно, мелодійно, уривчасто). Продовжувати розвивати дикцію.
- Розвивати творче ставлення до обраної ролі.
- Продовжувати ознайомлення з різними видами театрів, їх особливостями, призначенням, вчити керувати лялькою.

- Формувати розуміння змісту театралізованого дійства, образу персонажа.

Очікуваний результат:

- вправно і влучно передає образ героя, використовуючи жести, міміку, пантоміму;
- своєчасно вступає в дію;
- розрізняє добрі та погані вчинки, почуття персонажів, співвідносить їх з власними;
- намагається бути відповідальним, виконує доручені обов'язки;
- враховує вподобання інших членів театралізації;
- орієнтується в емоційних станах, проявляє себе чуйним глядачем;
- має розвинене сприйняття театралізованого дійства;
- обирає вірші, казки, ролі керуючись власними уподобаннями;
- усвідомлює відмінність між реальним і фантастичним.

Зміст вправ, ігор, репертуар:

«Зачарована людина (відповідати лише жестами)», «Скарбничка почуттів (подів, страх, радість)», «Поламаний телевізор (без звуку або без зображення)», «Асоціація» (впізнати тварину, людину за рухами). Гра-імітація: «Каса», «Гардероб», «Актори і глядачі» тощо.

Пісні з імітацією рухів, створення музично-ритмічного супроводу: сл. Т. Шевченка, муз. К. Стеценка «Плавай, плавай, лебедонько»; сл. Л. Українки, муз. К. Стеценка «Дивлюсь я на ясні зорі».

Вірші рухами: Л. Українка «Лісова пісня» (*дуєт Мавки та Лукаша*).

Різноманітні види театру. Постановка казки «Білосніжка і 7 гномів».

Тематична структура програми

Клас	Тема	Кількість год	Резервний час
5-й клас	<p>Розділ I. Знайомство. Прослуховування дітей, створення безпечного простору (2 год).</p> <p>Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. Історія театру(3 год).</p> <p>Розділ III. Логоритмічні вправи(15 год).</p> <p>Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства(13 год).</p>	35	2
6-й клас	<p>Розділ I. Вступ. Прослуховування дітей, створення безпечного простору (2 год).</p> <p>Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. Історія театру(3 год).</p> <p>Розділ III. Логоритмічні вправи(15 год).</p> <p>Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства(13 год).</p>	35	2
7-й клас	<p>Розділ I. Вступ. Створення безпечного простору (3 год).</p> <p>Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. Історія театру(4 год).</p> <p>Розділ III. Логоритмічні вправи(14 год).</p> <p>Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства(12 год).</p>	35	2

8-й клас	Розділ I. Вступ. Створення безпечного простору (3 год). Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. Історія театру(3 год). Розділ III. Логоритмічні вправи(10 год). Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства(17 год).	35	2
9-ий клас	Розділ I. Вступ. Створення безпечного простору (2 год). Розділ II. Різновиди театрального мистецтва (8 год). Розділ III. Творення вистави та практика театрального дійства (23 год).	35	2
10-ий клас	Розділ I. Вступ. Створення безпечного простору (2 год). Розділ II. Різновиди театрального мистецтва (8 год). Розділ III. Творення вистави та практика театрального дійства (23 год).	35	2

5-й КЛАС

35 годин (1 година на тиждень; 2 год.– резервний час)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст	Кількість годин
1	Розділ I. Знайомство. Прослуховування дітей, створення безпечного простору.	2
2	Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. Історія театру.	3
3	Розділ III. Логоритмічні вправи.	15
4	Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства.	13
5	Резерв	2
6	Усього	35

№ пор.	К-сть год.	Зміст	Ймовірні очікувані результати
Розділ 1. Знайомство. Прослуховування дітей, створення безпечного простору. (2 год.)			
1	1	Створення безпечного простору, атмосфери доброзичливості, довіри. (Даним вправам приділяється 3-5 хв. кожне заняття).	Учень(учениця): ▪ <i>має уявлення:</i>

2	1	<p>Встановлення контакту: учитель (ведучий) – учень (глядач або герой, учасник дії, актор) та учень – учень (глядач – актор, чи актор – актор), узгодження правил та послідовності заняття.</p> <p>Вправи: «Сонечко всміхається тобі, і ти стаєш промінчиком», «Привітайся по різному(руками, ліктями, спинами тощо)».</p>	<ul style="list-style-type: none"> – про специфіку театрального мистецтва; – про засоби вираження характеру персонажів; – про милозвучність української мови; – про жанри українського фольклору; – про малі форми усної народної творчості (прислів'я, приказки, загадки); <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розуміє:</i> <ul style="list-style-type: none"> – що мовлене слово може бути добрим і злим; – значення жестів під час спілкування;
<p>Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. (3 год.)</p>			
2	1	<p>Ознайомлення із загальними поняттями про театральне мистецтво. Елементарні уявлення про драматичний театр.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розпізнає:</i> <ul style="list-style-type: none"> – казку як жанр фольклору; – українські обрядові пісні; – символіку театру; – звуки природи, вчиться їх наслідувати (звуконаслідування);
3	1	<p>Театральна азбука (спеціальні терміни про театральні професії, елементи вистави).</p>	
4	1	<p>Побудова взаємин між партнерами по сцені. Особливості та правила поведінки на сцені та в залі.</p>	

Розділ III. Логоритмічні заняття. (15 год.)

5-9	5	<p>Вироблення сценічного мовлення (від логопедичних вправ до постановки голосу):</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Зарядка для обличчя;▪ вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання;▪ артикуляційні вправи;▪ чистомовки;▪ скоромовки.	<ul style="list-style-type: none">▪ <i>запам'ятовує:</i><ul style="list-style-type: none">– текст, запропоновані вчителем сценічні та хореографічні пози;▪ <i>знає:</i><ul style="list-style-type: none">– основи комунікативної грамотності;– як складати розповідь за допомогою сюжетних картинок;– способи вираження характеру персонажів;
10-14	5	<p>Ритмічні вправи з елементами сценічного руху, ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:</p> <ul style="list-style-type: none">– ритмічно-рухові вправи;– елементи танцювальних рухів;– вправи з музичними інструментами;– спів пісень;– ігри під музику та слухання музики.	<ul style="list-style-type: none">– історію виникнення театру;▪ <i>вміє:</i><ul style="list-style-type: none">– обговорювати, аналізувати, й розігрувати рольові позиції в запропонованих учителем ситуаціях;– слухати і підтримувати діалог;– володіти голосом, змінювати силу, темп мовлення, надавати голосу різних відтінків залежно від мети висловлювання;

15-19	5	<p>Ігрова діяльність з вироблення акторської майстерності складається з вправ, які стимулюють розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кінезіологічні вправи; – пальчиковий театр; – вірші руками; – ігрова діяльність. <p>Робота з етюдами та постановка концертного номера знайомство з емоціями.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – фантазувати, відтворюючи через танцювальні рухи нав'язані музикою образи; – вибирати техніки малювання, формат аркуша, фантазувати з кольорами та формою. – Навчити учнів передавати рухи та дії героїв відповідно до змісту казки, вірша, пісні; – повторювати дії спочатку за вчителем, а згодом самостійно.
-------	---	---	---

Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства. (13 год)

20-21	3	<p>Розминка. Підготовка до мовленнєвого та моторного навантаження. Вступні вправи на орієнтацію в просторі та формування просторових уявлень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Навчити наслідувати голоси птахів і тварин, передавати елементарні рухи: <i>пташка – літає, зайчик – стрибає.</i>
22-25	4	<p>Вироблення сценічного мовлення (від логопедичних вправ до постановки голосу):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ зарядка для обличчя; ▪ вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання; ▪ артикуляційні вправи; 	<ul style="list-style-type: none"> – Формувати вміння передавати свої почуття емоціями, жестами, пластикою, словами. – Формувати позитивну реакцію на театралізоване дійство, емоційний відгук, бажання займатися театралізацією.

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ заняття з техніки мовлення героїв лялькового та драматичного театрів. 	<ul style="list-style-type: none"> – Вчити співпереживати героям дійства. – Вчити адекватно реагувати на використання костюмів, масок, ляльок та потрібних атрибутів.
26-29	4	<p>Ритмічні вправи з елементами сценічного руху, ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ритмічно-рухові вправи; ▪ уведення елементів хореографії у канву інсценізації; ▪ ігри під музику та слухання музики; ▪ введення пісень в контекст інсценізації. 	<p style="text-align: center;"><u>Очікуваний результат:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ супроводжує рухами текст театралізованого дійства, імітує рухи і голос тварин; ▪ розуміє позитивні та негативні вчинки персонажів, відповідно реагує на них; ▪ сприймає театралізовані вистави, намагається передати елементарні емоційні стани персонажів; ▪ веде короткий діалог або виконує дію на слова автора; ▪ використовує іграшку як персонаж, або за допомогою дорослого (асистента); ▪ намагається по-своєму показати того чи іншого персонажа; ▪ подобається одягати та грати в сценічному
30-31	2	<p>Акторська майстерність стимулює розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Інтеграція основ акторської майстерності, сценічної мови, пластики, вокалу, сценографії. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ веде короткий діалог або виконує дію на слова автора; ▪ використовує іграшку як персонаж, або за допомогою дорослого (асистента); ▪ намагається по-своєму показати того чи іншого персонажа; ▪ подобається одягати та грати в сценічному

			костюмі; ■ намагається перевтілитися в ігрову роль.
--	--	--	--

Вправи з емоційним змістом: «Зайчик злякався лисичку», «Вовк зустрів Червону Шапочку», «Лисичка і Півник», «Вітерець ласкавий, вітерець сердитий», «Впізнай настрій».

Вправи на розвиток уваги та уяви: «Що звучить?», «Знайди річ за кольором», «Що зникло?», «Четвертий зайвий». Створення образно-емоційних етюдів за оповіданнями В. Сухомлинського «Хризантема та Цибулина», «Осінь принесла золоті стрічки», «Їжачок готується до зими» тощо.

Інсценізація пальчикового театру та показ казок, драматизація знайомих творів усної народної творчості: «Ходить гарбуз по городу» (українська народна пісня), «Зайчик і Лисичка» (українська народна пісня-гра); казки «Колобок», «Ріпка» тощо. Перегляд казок-мультфільмів «Ходить гарбуз по городу», «Ріпка», «Колобок», їх інсценізація різними видами театру.

6-й КЛАС

35 годин (1 година на тиждень; 2 год. – резервний час)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст	Кількість годин
1	Розділ I. Знайомство. Прослуховування дітей, створення безпечного простору.	2
2	Розділ II. Різновиди театрального мистецтва.	3
3	Розділ III. Логоритмічні вправи.	15
4	Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства.	13
5	Резерв	2
6	Усього	35

№ пор.	К-сть год.	Зміст	Ймовірні очікувані результати
Розділ 1. Знайомство. Прослуховування дітей, створення безпечного простору. (2 год.)			
1	1	Створення безпечного простору, атмосфери доброзичливості, довіри. (Даним вправам приділяється 3-5 хв. кожне заняття).	Учень(учениця): <ul style="list-style-type: none">має уявлення:

2	1	Встановлення контакту: учитель (ведучий) – учень (глядач або герой, учасник дії, актор) та учень – учень (глядач – актор, чи актор – актор), узгодження правил та послідовності заняття. Вправи: «Сонечко всміхається тобі, і ти стаєш промінчиком», «Привітайся по-різному».	– про специфіку театрального мистецтва; – про засоби вираження характеру персонажів; – про милозвучність української мови; – про жанри українського фольклору; – про малі форми усної народної творчості (прислів'я, приказки, загадки);
Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. (3 год.)			
3	1	Ознайомлення із загальними поняттями про театральне мистецтво. Елементарні уявлення про драматичний театр.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розуміє:</i> – що мовлене слово може бути добрим і злим; – значення жестів під час спілкування; ▪ <i>розпізнає:</i> – казку як жанр фольклору; – українські обрядові пісні; – символіку театру;
4	1	Театральна азбука (спеціальні терміни про театральні професії, елементи вистави).	
5	1	Побудова взаємин між партнерами по сцені. Особливості та правила поведінки на сцені та в залі.	
Розділ III. Логоритмічні заняття. (15 год.)			
6-10	5	Вироблення сценічного мовлення (від логопедичних вправ до постановки голосу):	– звуки природи, вчиться їх наслідувати (звуконаслідування);

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ зарядка для обличчя; ▪ вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання; ▪ артикуляційні вправи; ▪ чистомовки; ▪ скоромовки. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує:</i> – текст, – запропоновані вчителем сценічні та хореографічні пози; ▪ <i>знає:</i> – основи комунікативної грамотності;
11-15	5	<p>Ритмічні вправи з елементами сценічного руху, ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ритмічно-рухові вправи; ▪ елементи танцювальних рухів; ▪ вправи з музичними інструментами; ▪ спів пісень; ▪ ігри під музику та слухання музики. 	<ul style="list-style-type: none"> – як складати розповідь за допомогою сюжетних картинок; – способи вираження характеру персонажів; – історію виникнення театру. – Навчити учнів передавати рухи та дії героїв відповідно до змісту казки, вірша, пісні, повторювати дії спочатку за вчителем, а згодом самостійно. – Навчити наслідувати голоси птахів і тварин, передавати елементарні рухи: пташка –літає, зайчик – стрибає.
16-20	5	<p>Ігрова діяльність з вироблення акторської майстерності складається з вправ, які стимулюють</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Формувати вміння передавати свої почуття емоціями, жестами, пластикою, словами.

		<p>розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ кінезіологічні вправи; ▪ пальчиковий театр; ▪ вірші руками; ▪ ігрова діяльність; ▪ робота з етюдами та постановка концертного номера, знайомство з емоціями. 	<ul style="list-style-type: none"> – Формувати позитивну реакцію на театралізоване дійство, емоційний відгук, бажання займатися театралізацією. – Вчити співпереживати героям дійства. – Вчити адекватно реагувати на використання костюмів, масок, ляльок та потрібних атрибутів.
<p>Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства. (13 год)</p>			
21-22	2	<p>Розминка. Підготовка до мовленнєвого та моторного навантаження. Вступні вправи на орієнтацію в просторі та формування просторових уявлень.</p>	<p><u>Очікуваний результат:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ супроводжує рухами текст театралізованого дійства, імітує рухи і голос тварин; ▪ розуміє позитивні та негативні вчинки персонажів, відповідно реагує на них; ▪ сприймає театралізовані вистави, намагається передати елементарні емоційні стани персонажів; ▪ веде короткий діалог або виконує дію на слова автора.
23-26	4	<p>Вироблення сценічного мовлення (від логопедичних вправ до постановки голосу):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ зарядка для обличчя; ▪ вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання; ▪ артикуляційні вправи; ▪ заняття з техніки мовлення героїв лялькового та драматичного театрів. 	

27-30	4	<p>Ритмічні вправи з елементами сценічного руху, ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ритмічно-рухові вправи; ▪ уведення елементів хореографії у канву інсценізації; ▪ ігри під музику та слухання музики; ▪ введення пісень в контекст інсценізації. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ використовує іграшку як персонаж самостійно або за допомогою дорослого (асистента); ▪ намагається по-своєму показати того чи іншого персонажа; ▪ подобається одягати та грати в сценічному костюмі; ▪ намагається перевтілитися в ігрову роль.
31-33	3	<p>Акторська майстерність стимулює розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи.</p> <p>– Інтеграція основ акторської майстерності, сценічної мови, пластики, вокалу, сценографії.</p>	

«Чарівні слова», «Що таке добре, а що погано», «Покажи героя, а ми відгадаємо». Вправи на розвиток міміки та пантоміміки: «Посмішка – п'ятачок», «Чупа-чупс», «Голочка», «Футбол» тощо.

Рухливі хвилинки: «Сірий котик міцно спав», «У володарки зими трішечки замерзли ми», «Кленові листочки» та ін.

Емоційні етюди: «Зайчик дражнить ведмедика», «Зайчик і Лисичка», «Зайчик і Вовк», «Пташка і кицька».

Пальчиковий та ляльковий театр: «Коза-дереза», «Лисиця і Журавель». Драматизації на сюжети українських народних пісень: «Два півники», «Зайчик і Лисичка». Вистава за українською народною казкою «Колосок».

7-й КЛАС

35 годин (1 година на тиждень; 1 – год резервний час)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст	Кількість годин
1	Розділ I. Знайомство. Створення безпечного простору.	3
2	Розділ II. Різновиди театрального мистецтва.	4
3	Розділ III. Логоритмічні вправи.	14
4	Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства.	12
5	Резерв	2
6	Усього	35

№ пор	К-сть год.	Зміст	Ймовірні очікувані результати
Розділ I. Вступ. Створення безпечного простору.(3 год)			
1	1	Створення безпечного простору.	Учень(учениця):
2	1	Етюди. Безсловесна дія.	– має уявлення:

3	1	Психогімнастика.	<ul style="list-style-type: none"> – про роль та особливості голосу і жестів під час спілкування й сценічного виступу; – про чітку вимову звуків, слів; – про мову музики; – про основи сценарної справи, сценографії і режисури; – стежить за своєю вимовою; – розрізняє тональні відтінки голосу; <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>знає</i> :основи комунікативної грамотності; ▪ <i>уміє</i> :стежити за розвитком подій у казці, оповіданні, вірші, виставі; – відгукуватися на події, що відбуваються у театралізованому дійстві, реагувати на вчинки героїв, співпереживати героям; – розповідати про свої враження від перегляду вистави, вдавати героя, який привернув увагу; – сприймати художні твори, музику; – наслідувати мовленнєву інтонацію вчителя, рухатися під музику, співати;
Розділ II. Різновиди театрального мистецтва (4 год)			
4	1	Загальне поняття про жанри фольклору, поділ казок.	
5	1	Історія виникнення театру.	
6	1	Українські народні казки про тварин. Формування вмінь інтонувати характер героїв казок.	
7	1	Лялька в театрі. Техніка роботи з лялькою.	
Розділ III. Логоритмічні вправи (14 год.)			
8-12	5	<p>Вироблення сценічного мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ зарядка для обличчя; ▪ вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання; ▪ артикуляційні вправи; ▪ заняття з техніки мовлення героїв лялькового театру. 	
13-21	9	Ритмічні вправи з елементами сценічного руху, ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:	

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ ритмічно-рухові вправи; ▪ елементи танцювальних рухів; ▪ вправи з музичними інструментами; ▪ спів пісень; ▪ пантоміма. 	<ul style="list-style-type: none"> – оволодівати своїми емоціями під час непередбачуваних ситуацій; <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>порівнює:</i> – особливості театрального мистецтва і національних костюмів різних народів світу; – визначає спільні та відмінні риси у звучанні музичних інструментів; <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розвиває:</i> – ораторські, хореографічні та вокальні здібності; – фантазію; – емоційну пам'ять; <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>запам'ятовує:</i> створений сценічний образ, пози, фізичні дії й вірші; ▪ <i>удосконалює:</i> – музичні дані (слух, чуття ритму, вокальні дані). – Заохочувати до активної участі в показах театралізованих дійств.
--	--	--	--

Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства. (12 год.)

22-29	8	<p>Акторська майстерність стимулює розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ кінезіологічні вправи; ▪ пальчиковий та ляльковий театр; ▪ рухова драматизація; ▪ ігрова діяльність; ▪ психогімнастика; ▪ імпровізація улюбленої казки; ▪ робота від етюд до інсценізації; ▪ робота від етюд до постановки спочатку концертного номера, потім вистави. 	<ul style="list-style-type: none"> – Формувати вміння виконувати певні ролі не лише в співпраці з дорослим (вчителем, асистентом), але й з іншими учнями. – Залучати до використання замість персонажів іграшки, виконувати замість них ролі, оживляючи їх. – Вчити збагачувати роль з допомогою рухів, жестів, міміки. – Розвивати вміння користуватися засобами інтонаційної виразності(сила голосу, тембр). – Ознайомлювати з різними видами театру.
30-31	2	<p>Вправи на зняття емоційної та м'язової напруги. Схвалення вчителем дітей. Перевтілення, повернення. Вдячність героя (ляльки) дітям і дітей вчителю.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Очікуваний результат:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Намагається в рухах передати прості образно-виразні дії того чи іншого персонажа, повторює ці рухи з іграшкою;
32-33	2	<p>Підсумкова робота: повторення, що вчили на занятті. Фіксація результатів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дає змогу іншим учням зіграти свою роль; – проявляє інтерес до театральної діяльності з

			<p>іншими дітьми;</p> <ul style="list-style-type: none"> – емоційно відгукується на сюжет вистави; – під час передачі образу використовує засоби інтонаційної виразності; – бере участь у створенні та підготовці костюмів та декорацій; – робить спроби проявити творчість під час перевтілення в ігрову роль.
--	--	--	---

«Що звучить?», «Скажи швидко (повільно)», «Тихо-голосно», «Відгадай, кого показує твій друг», «Покажи улюбленого персонажа», «Скажи фразу, як сорока (черепаха, мишка, ведмідь, лисиця)».

Емоційний етюд: «Впізнай настрій», «Сонце і хмарка».

Гра-імітація: «Каса», «Гардероб», «У залі» тощо.

Драматизація на сюжети українських народних пісень: «Грицю, Грицю, до роботи», «Косарі», «Сіяв мужик просо».

Театральні казки: «Вовк і 7 козенят», «Кицькін дім» тощо.

8-й КЛАС

35 годин (1 година на тиждень; 2 год. – резервний час)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст	Кількість годин
1	Розділ I. Вступ. Створення безпечного простору.	3
2	Розділ II. Різновиди театрального мистецтва.	3
3	Розділ III. Логоритмічні вправи.	10
4	Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства.	17
5	Резерв	2
6	Усього	35

№ пор.	К-сть год.	Зміст	Ймовірні очікувані результати
Розділ I. Вступ. (3 год)			
1	1	Створення безпечного простору.	Учень(учениця): ▪ має уявлення:
2	1	Безсловесна дія. Етюди.	

3	1	Психогімнастика.	<ul style="list-style-type: none"> – про специфіку театрального мистецтва; – про засоби вираження характеру персонажів; – про милозвучність української мови; – про жанри українського фольклору; – про малі форми усної народної творчості (прислів'я, приказки, загадки); <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розуміє:</i> <ul style="list-style-type: none"> – що мовлене слово може бути добрим і злим; – значення жестів під час спілкування; – про роль рухів у пальчиковому, настільному та ляльковому театрах; – особливості побудови казки; <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>володіє:</i> <ul style="list-style-type: none"> – лексикою вивчених тем; – технікою володіння ляльки на ширмі; – основами мистецтва жестів; <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розвиває:</i> <ul style="list-style-type: none"> – музичні й хореографічні дані; – співочі можливості та дикцію;
Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. (3 год.)			
4	1	Види театрів. Робота актора над роллю.	
5	1	Голос актора, його інтонація. Сила голосу.	
6	1	Техніка мови, дикція, артикуляція.	
Розділ III. Логоритмічні вправи. (10 год.)			
7-10	4	<p>Вироблення сценічного мовлення:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ зарядка для обличчя; ▪ вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання; ▪ артикуляційні вправи; ▪ заняття з техніки мовлення героїв лялькового та драматичного театрів. 	
11-16	6	<p>Ритмічні вправи та елементи сценічного руху, ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ритмічно-рухові вправи; 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ уведення елементів хореографії у канву інсценізації; ▪ ігри під музику та слухання музики; ▪ введення пісень в контекст інсценізації. 	<ul style="list-style-type: none"> – пластичність і координацію рухів; – навички актора розмовного жанру. – Розвивати вміння виконувати ролі під час спільної з вчителем театральної діяльності, під час ігор з іншими учнями та під час самостійної гри з партнерами – іграшками. – Вчити розігрувати твори усної народної творчості, розуміти особливості казки(герої та предмети оживають). – Спонукаати до розігрування побутових сценок, використовуючи особистий життєвий досвід. – Розвивати стійку увагу під час перегляду театралізованого дійства, уміння стежити за сюжетом. – Продовжувати формувати вміння емоційно відгукуватися на виставу, співчувати героям, реагувати на їхні вчинки.
--	---	--

Розділ IV. Творення вистави та практика театрального дійства. (17 год)

17-18	2	Розминка. Підготовка до мовленнєвого та моторного навантаження. Вступні вправи на орієнтацію в просторі та формування просторових уявлень.	– Вчити розуміти мораль твору, передавати роль із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами.
19-33	15	<p>Акторська майстерність стимулює розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Інтеграція основ акторської майстерності, ▪ сценічної мови, пластики, вокалу, сценографії. <p>Розподіл ролей:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ перетворення в образ через поєднання міміки, пантоміми, пластики, жести, сценічного руху і слова; ▪ моделювання мізансцен; ▪ майстерність спілкування на сцені (зв'язок із партнером, вміння керувати своїм обличчям, дикція, сила голосу, логічні паузи); ▪ імпровізація улюбленої казки; ▪ робота від етюд до інсценізації. ▪ Робота від етюд до постановки спочатку концертного номера, потім вистави. 	<p>– Залучати до виготовлення костюмів та декорацій.</p> <p>– Продовжувати ознайомлення з театром та з назвами професій людей, які працюють у театрі.</p> <p style="text-align: center;"><u>Очікуваний результат:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • вдало передає рольову поведінку; • доречно імітує рухи, жести персонажів; • вміє відтворювати позитивних та негативних персонажів; • зважає на інтереси інших учасників дійства; • вдало передає характерні риси персонажів; • може поділитися враженнями від вистави; • може описати характер героя його вчинки, має своє ставлення; • проявляє вигадку передаючи образ персонажа; • діє в ігровій ситуаціях відповідно до змісту.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Підсумкова робота: повторення, що вчили на занятті (під час подорожі). Фіксація результатів. 	
--	--	--

«Скажи швидко (повільно)», «Тихо-голосно», «Покажи улюбленого персонажа», «Скажи фразу, як сорока (черепаха, мишка, ведмідь, лисиця)», «Море хвилюється раз». Емоційний етюд: «Впізнай настрої», «Сумна хмаринка», «Веселий метелик».

Гра-імітація: «Каса», «Гардероб», «У залі», «Актори і глядачі» тощо.

Пісні з імпровізацією рухами: на сл. Т.Г. Шевченка «Тече вода із-за гаю».

Вірші рухами: сл. Т.Г. Шевченка «Світає, край неба палає».

Театральні казки: «Гидке каченя» та ін.

9-й КЛАС

35 годин (1 година на тиждень; 2 – год. резервний час)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст	Кількість годин
1	Розділ I. Вступ.	2
2	Розділ II. Різновиди театрального мистецтва.	8
3	Розділ III. Творення вистави та практика театрального дійства.	23
4	Резерв	2
5	Усього	35

№ пор.	К-сть год.	Зміст	Ймовірні очікувані результати
Розділ I. Вступ. (2 год.)			
1	1	Створення безпечного простору.	Учень(учениця): ▪ має уявлення: – про специфіку театрального мистецтва;
2	1	Психогімнастика.	
Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. (8 год.)			

3	2	Види театрів. Робота актора над роллю.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>знає:</i> – про культуру мовлення й риторичку як образ мовлення; ▪ <i>уміє:</i> – інсценізувати твори та вводити їх у канву спектаклю; – моделювати, обговорювати, аналізувати й розігрувати рольові позиції у відкритих ситуаціях, власноруч створених на основі близьких для старших школярів проблем; – дбати про правильну, чітку вимову, багатство, виразність мовлення, точний добір слів; – створювати висловлювання (запрошення, прохання, привітання, пояснення, комплімент, заперечення, порада, відмова, рекомендація, оголошення); – ілюструвати власні твори; – переконливо висловлювати власні внутрішні бачення;
4	2	Особливості театрального мистецтва України.	
5	1	Техніка мови, дикція, артикуляція.	
6-7	2	Перегляд вистави професійного театру. Обговорення.	
8	1	Драматичний театр та його особливості. Театральні декорації та афіші.	
Розділ III. Творення вистави та практика театрального дійства. (23 год.)			
9-10	2	Розминка. Підготовка до мовленнєвого та моторного навантаження. Вступні вправи на орієнтацію в просторі та формування просторових уявлень.	
11-14	4	Вироблення сценічного мовлення: <ul style="list-style-type: none"> ▪ зарядка для обличчя; ▪ вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання; ▪ артикуляційні вправи; ▪ заняття з техніки мовлення героїв лялькового та драматичного театрів. 	
15-18	4	Ритмічні вправи з елементами сценічного руху , ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:	

		<ul style="list-style-type: none"> • ритмічно-рухові вправи; • уведення елементів хореографії у канву інсценізації; • ігри під музику та слухання музики; • введення пісень в контекст інсценізації. 	<ul style="list-style-type: none"> – слухати та сприймати інформацію; – вільно спілкуватися; – гарно рухатися на сцені. – Розвивати вміння виконувати ролі під час спільної з вчителем театральної діяльності, під час ігор з іншими учнями та під час самотійної гри з партнерами – іграшками. – Вчити розігрувати твори усної народної творчості, розуміти особливості казки (герої та предмети оживають). – Спонукаати до розігрування побутових сценок, використовуючи особистий життєвий досвід. – Розвивати стійку увагу під час перегляду театралізованого дійства, уміння стежити за сюжетом. – Продовжувати формувати вміння емоційно відгукуватися на виставу, співчувати героям, реагувати на їхні вчинки. – Вчити розуміти мораль твору, передавати роль
19-33	13	<p>Акторська майстерністю стимулює розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Інтеграція основ акторської майстерності, сценічної мови, пластики, вокалу, сценографії. <p>Розподіл ролей:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ перевтілення в образ через поєднання міміки, пантоміми, пластики, жесту, сценічного руху і слова; ▪ моделювання мізансцен; ▪ майстерність спілкування на сцені (зв'язок із партнером, вміння керувати своїм обличчям, дикція, сила голосу, логічні паузи); ▪ імпровізація улюбленої казки; ▪ робота від етюд до інсценізації; ▪ робота від етюд до постанови вистави. <p>Підсумкова робота: повторення, що вчили на занятті. Фіксація результатів.</p>	

			<p>із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами.</p> <ul style="list-style-type: none">– Залучати до виготовлення костюмів та декорацій.– Продовжувати ознайомлення з театром та з назвами професій людей, які працюють у театрі. <p style="text-align: center;"><u>Очікуваний результат:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• вдало передає рольову поведінку;• доречно імітує рухи, жести персонажів;• вміє відтворювати позитивних та негативних персонажів;• зважає на інтереси інших учасників дійства;• вдало передає характерні риси персонажів;• може поділитися враженнями від вистави;• може описати характер героя його вчинки, має своє ставлення;• проявляє вигадку передаючи образ персонажа;• діє в ігровій ситуаціях відповідно до змісту.
--	--	--	---

«Уяви, що з'їв лимон (цукерку, перець), передай це мімікою», «Зачарована людина(відповідати лише жестами)», «Покажи подив(страх, радість)», «Поламаний телевізор(без звуку або без зображення)», «Асоціація» (впізнати тварину за рухами).

Гра-імітація: «Каса», «Гардероб», «Актори і глядачі» тощо.

Пісні з імітацією рухів: укр. народні пісні «Хліб та сіль», «Ой у лузі червона калина» та ін.

Музично-ритмічна імпровізація: сл. Т. Шевченка, муз. Я. Степового «Зацвіла в долині», «Зоре моя вечірняя».

Різноманітні види театру. Постановка казки: «Снігова Королева».

10-й КЛАС

35 годин (1 година на тиждень; 2 – год. резервний час)

Орієнтована сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу

№ пор.	Зміст	Кількість годин
1	Розділ I. Вступ.	2
2	Розділ II. Різновиди театрального мистецтва.	8
3	Розділ III. Творення вистави та практика театрального дійства.	23
4	Резерв	2
5	Усього	35

№ пор.	К-сть год.	Зміст	Ймовірні очікувані результати
Розділ I. Вступ. (2 год.)			
1	1	Створення безпечного простору.	Учень(учениця): ▪ має уявлення: – про специфіку театрального мистецтва;
2	1	Психогімнастика.	
Розділ II. Різновиди театрального мистецтва. (8 год.)			

3	2	Види театрів. Робота актора над роллю.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>знає:</i> – про культуру мовлення й риторичку як образ мовлення; ▪ <i>уміє:</i> – інсценізувати твори та вводити їх у канву спектаклю; – моделювати, обговорювати, аналізувати й розігрувати рольові позиції у відкритих ситуаціях, власноруч створених на основі близьких для старших школярів проблем; – дбати про правильну, чітку вимову, багатство, виразність мовлення, точний добір слів; – створювати висловлювання (запрошення, прохання, привітання, пояснення, комплімент, заперечення, порада, відмова, рекомендація, оголошення); – ілюструвати власні твори; – переконливо висловлювати власні внутрішні бачення;
4	2	Особливості театрального мистецтва України.	
5	1	Техніка мови, дикція, артикуляція.	
6-7	2	Перегляд вистави професійного театру. Обговорення.	
8	1	Драматичний театр та його особливості. Театральні декорації та афіші.	
Розділ III. Творення вистави та практика театрального дійства. (23 год.)			
9-10	2	Розминка. Підготовка до мовленнєвого та моторного навантаження. Вступні вправи на орієнтацію в просторі та формування просторових уявлень.	
11-14	4	Вироблення сценічного мовлення: <ul style="list-style-type: none"> ▪ зарядка для обличчя; ▪ вправи на розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання; ▪ артикуляційні вправи; ▪ заняття з техніки мовлення героїв лялькового та драматичного театрів. 	
15-18	4	Ритмічні вправи з елементами сценічного руху , ритмопластики та використання музичних творів для розвитку уваги, координації рухів тощо:	

		<ul style="list-style-type: none"> • ритмічно-рухові вправи; • уведення елементів хореографії у канву інсценізації; • ігри під музику та слухання музики; • введення пісень в контекст інсценізації. 	<ul style="list-style-type: none"> – слухати та сприймати інформацію; – вільно спілкуватися; – гарно рухатися на сцені. – Розвивати вміння виконувати ролі під час спільної з вчителем театральної діяльності, під час ігор з іншими учнями та під час самотійної гри з партнерами – іграшками. – Вчити розігрувати твори усної народної творчості, розуміти особливості казки (герої та предмети оживають). – Спонукаати до розігрування побутових сценок, використовуючи особистий життєвий досвід. – Розвивати стійку увагу під час перегляду театралізованого дійства, уміння стежити за сюжетом. – Продовжувати формувати вміння емоційно відгукуватися на виставу, співчувати героям, реагувати на їхні вчинки. – Вчити розуміти мораль твору, передавати роль
19-33	13	<p>Акторська майстерністю стимулює розвиток творчих здібностей, творчої ініціативи.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Інтеграція основ акторської майстерності, сценічної мови, пластики, вокалу, сценографії. <p>Розподіл ролей:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ перевтілення в образ через поєднання міміки, пантоміми, пластики, жесту, сценічного руху і слова; ▪ моделювання мізансцен; ▪ майстерність спілкування на сцені (зв'язок із партнером, вміння керувати своїм обличчям, дикція, сила голосу, логічні паузи); ▪ імпровізація улюбленої казки; ▪ робота від етюд до інсценізації; ▪ робота від етюд до постанови вистави. <p>Підсумкова робота: повторення, що вчили на занятті. Фіксація результатів.</p>	

			<p>із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Залучати до виготовлення костюмів та декорацій. – Продовжувати ознайомлення з театром та з назвами професій людей, які працюють у театрі. <p style="text-align: center;"><u>Очікуваний результат:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • вдало передає рольову поведінку; • доречно імітує рухи, жести персонажів; • вміє відтворювати позитивних та негативних персонажів; • зважає на інтереси інших учасників дійства; • вдало передає характерні риси персонажів; • може поділитися враженнями від вистави; • може описати характер героя його вчинки, має своє ставлення; • проявляє вигадку передаючи образ персонажа; • діє в ігровій ситуаціях відповідно до змісту.
--	--	--	--

Зміст вправ, ігор, репертуар:

«Зачарована людина (відповідати лише жестами)», «Скарбничка почуттів (подив, страх, радість)», «Поламаний телевізор (без звуку або без зображення)», «Асоціація» (впізнати тварину, людину за рухами).

Гра-імітація: «Каса», «Гардероб», «Актори й глядачі» тощо.

Пісні з імітацією рухів, створення музично-ритмічного супроводу: сл. Т. Шевченка, муз. К. Стеценка «Плавай, плавай, лебедонько»; сл. Л. Українки, муз. К. Стеценка «Дивлюсь я на ясні зорі».

Вірші рухами: Л. Українка «Лісова пісня» (*дуєт Мавки та Лукаша*).

Різноманітні види театру. Постановка казки: «Білосніжка і 7 гномів».